

21.6.2023

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo.okm@gov.fi

Lausuntopyyntönnö 8.5.2023 VN/8566/2021

Valviran lausunto Sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen kehittäminen -hanke (SOTEKO)

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää Valviraan antamaan lausuntonsa opetus- ja kulttuuriministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteisen sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen kehittäminen -hankkeen loppuraportin esityksistä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö asettivat yhdessä hankkeen, jonka tavoitteena on alempiin ja ylempiin korkeakoulutkintoihin johtavan koulutuksen ja niitä täydentävän korkeakoulutuksen kehittäminen siten, että sosiaali- ja terveysalan koulutustarjonta vastaa joustavammin yksilöiden ja työelämän tarpeisiin, koulutuspolut tehostuvat, tutkintorakenne ja jatkuvan oppimisen rakenne selkiytyy, työurat pitenevät, osaavan työvoiman saatavuus parantuu ja alan ammattilaisilla on paremmat mahdollisuudet osaamisen jatkuvaan kehittämiseen. Hanketyöryhmä tekee esitykset koulutukseen liittyvän lainsäädännön, rahoituksen ja ohjauksen kehittämiseksi.

Yleiset huomiot loppuraportista

Valvira toteaa yleisenä huomiona raportin olevan kattava ja sisältävän hyviä esityksiä koulutuspolkujen sujuvoittamiseksi. Erityisesti sosiaalialaa sekä niin sanottuja kaksoistutkintoja koskevat ehdotukset vaikuttivat hyviltä ja perustelluilta.

Valvira pitää tärkeänä, että koulutuspolkuja kehitettäessä otetaan huomioon Valviralle kuuluvien ammattioikeuksien myöntämisen edellyttävät tutkinnot ja/tai koulutukset nimikkeineen ja määritellään selkeästi kunkin ammattioikeuden perusteena oleva tutkinto/koulutus. Jos ammattiin voi pätevätyä hyödyntäen erilaisia koulutuspolkuja ja ammattioikeuden perusteena voi olla tutkinto tai erikseen säännelty koulutus, tulee nämä olla tutkintonimikkeineen selkeästi määriteltynä.

Näkemyksenne koskien ehdotuksia sosiaalialan siirtymien sujuvoittamiseksi korkeakoulusektorien välillä (ehdotukset 1-6)

Raportissa esitetyt ehdotukset sosiaalialan (sosionomi – sosiaalityöntekijä) koulutuspolkujen sujuvoittamiseksi ja lyhentämiseksi ovat perusteltuja ja kannatettavia.

Valvira pitää tärkeänä, että erityisesti sosiaalityöntekijän ammattinharjoittamisoikeuden saamisen edellytykset ovat mahdollisesta kehitystyön jälkeisistä muutoksista huolimatta selkeästi määriteltyjä ja säänneltyjä.

Valvira toteaa, että ammattipätevyyden tunnustamista koskevan lainsäädännön johdosta suomalaiset ovat tässä kohtaa usein ulkomalaisia eräällä tapaa heikommassa asemassa, sillä suoritettua ulkomaisen sosiaalialan alemman korkeakoulututkinnon perusteella sosiaalityöntekijän ammattioikeutta hakeva henkilö voi saada kyseisen ammattioikeuden täydentämällä aiemmin suoritetussa tutkinnossaan olevia eroja niin sanotuin korvaavin toimenpitein. Usein ulkomailla sosiaalialan pätevyyden hankkineilla koulutus ei välttämättä ole suoraan verrattavissa sosionomin koulutukseen tai sosiaalityöntekijän koulutukseen, vaan siinä saattaa olla elementtejä molemmista. Tämän johdosta mainitut korvaavat toimenpiteet tulevat kyseeseen, ja henkilöllä on mahdollisuus saada alemman korkeakoulututkinnon perusteella ammattinharjoittamisoikeus molempiin ammatteihin aiempaa osaamistaan täydentämällä. Suomalaisille ainoana mahdollisuutena saada sosiaalityöntekijän laillistus on suorittaa kyseinen yliopistotutkinto raportissa esitetyllä tavalla. Esitetyt ehdotukset koulutuspolkujen sujuvoittamiseksi ovat tästäkin näkökulmasta tervetulleita.

Mitä sosiaalialan siirtymiä koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomioida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

Valvira pitää tärkeänä, että ammattinharjoittamisoikeuden edellytykset mahdollisine eri vaihtoehtoineen ja siirtymäsäännöksineen ovat selkeät ja ymmärrettävät.

Näkemyksenne ehdotuksista kaksoistutkintojen kehittämiseksi (ehdotukset 12-13)

SOTEKO-hankkeen hanketyöryhmän linjaamat ennakkoehdot ovat Valviran näkemyksen mukaan kannatettavia. Erityisesti Valvira näkee tärkeänä kättilökoulutukseen liittyvät, ammattipätevyysdirektiivistä johtuvat koulutukselle asetettavat reunaehdot. Samoin Valvira

pitää kannatettavana hanketyöryhmän päättämiä kriteerejä, joiden perusteella eri koulutusmalleja arvioidaan.

Valvira kannattaa hanketyöryhmän esitystä niin kutsuttujen kaksois-tutkintojen, eli terveydenhoitajakoulutuksen, ensihoitajakoulutuksen ja kätilökoulutuksen koulutusrakenteen uudistamiseksi siten, että koulutukset olisivat jatkossa erilliseen sääntelyyn perustuvia koulu-tuksia, joiden suorittaminen edellyttäisi sairaanhoitajakoulutusta. Ensihoitaja- ja terveydenhoitajakoulutuksen laajuus olisi noin yksi vuosi. Ensihoitaja- ja terveydenhoitajakoulutuksen voisi suorittaa yhtä aikaa sairaanhoitajakoulutuksen kanssa kuten nykyisin tai sairaa-nhoitajakoulutuksen jälkeen. Kätilökoulutuksen laajuus olisi noin 1,5 vuotta. Ammattipätevyysdirektiivin vaatimusten vuoksi kätilöt suorittaisivat jatkossa ensin sairaanhoitajakoulutuksen ja sen jälkeen kätilön ammattiin johtavan säännellyn koulutuksen. Malli mahdollis-taisi sen, että sairaanhoitaja, joka haluaisi suuntautua työurallaan myöhemmin ensihoitajan, terveydenhoitajan tai kätilön tehtäviin, suorittaisi ainoastaan kyseiseen ammattiin johtavan säännellyn kou-lutuksen, eikä hänen tarvitsisi hakeutua pitkään tutkintoon johtavaan koulutukseen. Koulutuksista saisi ensihoitajan, terveydenhoitajan ja kätilön tutkintonimikkeen. Jatkossa ensihoitajat laillistettaisiin myös ensihoitajina. Valvira toteaa, että esitys ensihoitajien laillistamisesta on tärkeä ja toivottu uudistus. Tämä selkeyttää ensihoitajien amma-tillista asemaa ja sujuvoittaa heidän liikkumistaan muihin EU/ETA-jäsenvaltioihin.

Ehdotetut muutokset kätilön koulutukseen ovat Valviran näkemyksen mukaan toivottuja. Valvira näkee tärkeänä, että kätilön koulutus saa-tetaan tosiasiallisesti vastaamaan ammattipätevyysdirektiivin vaati-muksia, myös koulutuksen rakenteen osalta.

Valvira kannattaa jatkotyön pohjaksi ehdotettua mallia, jossa koulu-tuksen jälkeistä vuoden työkokemusta edellytettäisiin vasta siirryttä-essä toiseen EU/ETA-maahan. Suomessa kätilön laillistus myönnet-täisiin suoritetun kätilökoulutuksen perusteella. Koulutuksen suoritta-neille myönnettäisiin kätilö (AMK) -tutkintonimike.

Mitä kaksoistutkintoja koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomioida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

Valvira näkee tärkeänä, että erilaiset koulutuspolkumahdollisuudet kirjataan selkeästi ja ymmärrettävästi. Tärkeää on, että Valvira saa niin kutsutun Virta-tietopalvelun kautta tarvittavat koulutus- /

tutkintotiedot, jotta ammatinharjoittamisoikeuksien hakemisprosessi on sujuvaa.

Kätilökoulutuksen osalta tulee määritellä ammattipätevyysdirektiiviin merkittävä tieto, eli nimettävä Valviran antama todistus, jolla vahvistetaan henkilön ammattipätevyyden kuuluvan automaattiseen tunnustamisjärjestelmän soveltamisalaan. Valviralla on nykyisin käytössä todistus, Certificate of Current Professional Status (CCPS), jolla Valvira vahvistaa EU/ETA-alueelle hakeutuvan ammatinharjoittamisoikeuteen liittyvät tiedot sekä vahvistaa koulutuksen direktiivivastaavuuden. Valvira ehdottaa, että tätä nykyisinkin käytössä olevaa todistusta voitaisiin hyödyntää tässä yhteydessä, eikä erillistä kätilöille tarkoitettua todistusta olisi tarpeen laatia. Mikäli todistusta pyytävä osoittaisi Valviralle omaavansa edellytetyn vuoden työkokemuksen, Valvira vahvistaisi ammattipätevyyden direktiivivastaavuuden. Jos työkokemusta ei osoiteta, viitataan todistuksessa niin kutsuttuun yleiseen tunnustamisjärjestelmään.

Ratkaisija: Henriksson Markus Virka-asema: Ylijohtaja Esittelijät: Kangas Jenni, Ryhmäpäällikkö Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asiankäsittelyjärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.
--

Lisätietoja

Asiasta antaa tarvittaessa lisätietoja ryhmäpäällikkö Jenni Kangas, puh. 0295 209 532